

**Позиция на АПБНБ по прегледа на Рамкова Директива за Отпадъците 2008/98/ЕС (WFD) и
Директива за Опаковки и Отпадъци от Опаковки 94/62/ЕС (PPWD)**

Безалкохолната индустрия приветства усилията на Българското Правителство за активна позиция във връзка с предложението законодателен пакет в рамките на инициативата за Кръгова икономика.

Като пряко засегната и заинтересована от ревизията на законодателството страна, представяме на вниманието на Правителството и в частност на Министерството на околната среда и водите своята позиция с апел тя да бъде отчетена, застъпена и отстоявана във форматите на обсъждане на пакета.

Безалкохолната индустрия използва опаковки от пластмаса, метал, стъкло и картон, за да доставя висококачествени и безопасни продукти на своите потребители. Отговорността, която носим се простира отвъд съвкупността от мерки и ангажименти в процеса на производство и предлагане на безопасни и качествени продукти на потребителите. Ние осъзнаваме своята отговорност в етапа на жизнения цикъл след потреблението на продукта и отдавна поддържаме концепцията за Разширената отговорност на производителя (EPR) при събиране и рециклиране на ценни опаковъчни материали по икономически целесъобразен и отговорен към околната среда начин. Ние не просто подкрепяме тази концепция, но ефективно инвестираме в нейната реализация. Създаването и ефективното функциониране на организациите по оползотворяване на отпадъци, въвеждането на системи за разделно събиране и оползотворяване са факт благодарение на влаганите системни усилия, вкл. финансови ресурси от нас – като производители и дистрибутори на опаковани стоки. Ние също така носим осъзната отговорност по цялата верига на опаковките, като инвестираме също така в иновации в областта на опаковките (превенция и еко-дизайн) и в използването на рециклирани материали, за да се подобри ефикасността на ресурсите и да се намали на въздействието върху околната среда. Конкретни примери в тази насока са въвежданите стандарти за скъсяване гърловината на бутилките, конкретните постижения на компаниите от сектора в оптимизиране на опаковките, вкл. за редуция на тяхното теглото, ефективните стратегии за намаляване на екологичния/въглероден отпечатък, използването на рециклирани материали, материали с растителен произход и т.н. Използването на рециклирани материали от страна на индустрията и за в бъдеще ще насърчава изключително важното рециклиране на материали. Нашият опит показва, че увеличаващата се повторна употреба и използването на рециклиран материал във високотехнологични приложения започва с гарантирането на възможността за рециклиране на навлизащите на пазара продукти; високо качество на събирането, инвестиции в достатъчен капацитет за рециклиране (например чрез прилагане на стимули и инвестиционни програми) и премахване на нормативните пречки пред използването на рециклирани материали.

В този контекст нашите членове принципно приветстват инициативата на Европейската Комисия за Кръгова икономика в Европа и за ревизия на Рамкова директива за отпадъците и Директива за опаковки и отпадъци от опаковки.

Като пряко заинтересована страна обаче, ние бихме искали да акцентираме върху ключови за нас въпроси по предложението на Комисията, които настойчиво молим да бъдат подкрепени от Българското правителство и да залегнат като предложения в защита интереса на индустрията, а именно:

По отношение на Разширената Отговорност на Производителя (EPR)

Ние поддържаме необходимостта от силна европейска рамкова регулация за EPR за опаковките с цел повишаване ефективността и прозрачността на EPR на европейско и национално ниво.

В тази връзка, ние считаме, че трябва да бъдат въведени дефиниция и насоки за EPR и в Рамковата Директива, и в Директивата за Опаковки и Отпадъци от Опаковки като бъдат отразени спецификите на различните потоци от отпадъци. Минималните изисквания към EPR схемите, определени в чл. 8а на Рамковата Директива, трябва да бъдат значително засилени, за да се гарантират единни „правила на играта“ и лоялна конкуренция между различните EPR схеми в държавите-членки. Те, наред с ясно разпределените роли и отговорности на всички участници, ще гарантират прозрачност и ще се избегнат евентуални извънсистемни действия.

Относно финансовите правила на EPR схемите, ние сме съгласни с покриването на действителните нетни разходи за разделно събиране и сортиране за рециклиране, свързани с края на жизнения цикъл на продуктите. Силно сме притеснени обаче от разширяването на обхвата на финансовата отговорност на индустрията, а именно от безкрайните задължения, произтичащи от покриването на **„всички разходи за управление на отпадъците от продуктите“**, включително неясните **„операции по третиране“**, които не са пропорционални на ролята и отговорностите на производителите (Рамкова Директива, член 8а, §4). Неяснотата, мултиплицирана с възможността да се съчетае с евентуални национални мерки, крие огромния риск за индустрията несправедливо да бъде превърната в „нетен платец“ за решаване на широкоаспектните проблеми с общото управление на отпадъците, които са извън нейния контрол и обхват на отговорност.

Конкретни предложения в тази връзка, основаващи се на предложението по чл. 8а от Рамковата директива за Отпадъците са подробно представени в точка 1 от нашето становище.

По отношение на Целите за рециклиране

Ние поддържаме целта да се постигне повишаване на ресурсната ефективност, устойчивост и напредък към кръгова икономика чрез рециклиране на материали. Въпреки това, както изразихме мнение и по предходния оттеглен от Комисията проект, инициран през 2014 година, считаме, че предложените цели са твърде амбициозни и поемането на ангажимент за изпълнението им ще постави редица предизвикателства както пред индустрията, но също и пред държавата и обществото. Ние силно подкрепяме вече изразяваната позиция от страна на Българското правителство в този контекст и предприетите до момента инициативи, вкл. Общата Декларация на V4+ /Вишеградската група + България и Румъния/. Считаме, че въпросът следва за пореден път да бъде повдигнат като официална позиция на страната ни и вложени усилия за предоставянето и на България предлаганите за други държави по-облекчени условия (5 допълнителни години за постигането на целите).

Определянето на цели на рециклирането трябва да се базира на солидна обща методология и насоки за отчитане, за да се гарантира, че всички държави-членки прилагат унифицирани правила по отношение на отчетността и докладването. Ето защо ние силно подкрепяме Комисията в нейното справедливо предложение изпълнението на рециклирането да бъде изчислявано въз основа на теглото на входящите отпадъци, включвани в крайния процес на рециклиране или на подготвените за процес на повторна употреба (след приключване на операциите по сортиране).

Допълнително предложение в тази връзка сме представили в точка 2 от нашето становище.

1. Предложения на АПБНБ във връзка с Разширената отговорност на производителя /EPR/

- 1.1. Ние бихме искали да се въведе предложената в предходната комуникация на Комисията от 2014 година дефиниция за EPR¹ не само в Рамковата Директива за отпадъците, но също и в Директивата за опаковки и отпадъци от опаковки. Считаме, че тя трябва да включва също и задължение за „обратно събиране“, за да се осигури проследимост и оперативна отговорност на задължената индустрия на национално ниво.
- Подкрепяйки задължението за „обратно събиране“ като част от структурата на EPR, бихме искали да недвусмислено да потвърдим позицията си, че **добре функциониращи EPR системи са от критично значение за нашата индустрия - както за изпълнение на законовите ни задължения, но също и за постигането на поставяните от нас цели за устойчивост и бизнес развитие (например постигане на нива на събиране и рециклиране, употреба на рециклирани материали, отпадъци и избягване разпиляването на отпадъци и т.н.).**
- 1.2. Подкрепяме предложението на Комисията за въвеждане на минимални изисквания към EPR и за необходимостта от ясно разпределение на ролите и отговорностите на производителите, EPR схемите, на публичните или частните оператори действащи в областта на отпадъците и на органите на местната власт (EPR, член 8а от Рамковата директива). Тези роли обаче трябва да бъдат разширени и към дистрибуторите (търговците на дребно) и към потребителите. Страните-членки, а не самите схеми за EPR, както се предлага, са тези които поддържат ролите, посочени в член 8а, §1.
- 1.3. Подкрепяме подхода на национално ниво ДЧ да специфицират детайли по отношение на EPR системите, **но категорично смятаме, че е от критична важност е да се дефинират „общи принципи“ на ниво ЕС за ролите и отговорностите на всички участници по веригата на създаване на добавена стойност**, като по този начин ще се постигне повече яснота, ще се подобри сътрудничеството и ще се намалят конфликтите.
- 1.4. В предложението на Комисията минимални изисквания за EPR се съдържат в Рамковата Директива, докато Директивата за опаковки и отпадъци от опаковки само препраща към EPR схемите (ДООО, чл. 4.1). Ние сме убедени, че в ДООО има нужда от специфични разпоредби за EPR за опаковките. Насоките на EPR за опаковките следва да отразяват присъщите им специфични особености, като: висока степен на забележимост и информираност на потребителите, разнообразие и количество на функциониращите EPR схеми в потока на отпадъците от опаковки, липсата на хармонизация за това какъв вид опаковъчен материал е включен в EPR схемите на ниво държави членки, разликите в зрелостта и бизнес моделите на функциониращите на пазарите EPR схеми и т.н. Всички наши коментари, свързани с подобряване на предложенията за EPR в Рамковата Директива са основани на допускането и предполагат, че от тях ще произтекат специфични по отношение на опаковките дефиниция и насоки за EPR и ще бъдат добавени в Директивата за опаковките и отпадъците от опаковки.
- 1.5. Финансовият принос, определен за заплащане от производителите, трябва да е адекватен на тяхната роля и отговорности, определени на национално ниво. В значителна степен подкрепяме изискванията относно финансовите вноски на производителите в Рамковата

¹ « Разширената отговорност на производителя е оперативната и/или финансовата отговорност на производителя за даден продукт, разширена до етапа на жизнения му цикъл след потреблението му».

Директива. Ние сме съгласни с покриването на действителните нетни разходи за разделно събиране и сортиране за рециклиране, свързани с края на жизнения цикъл на продуктите. Силно сме притеснени обаче от разширяването на обхвата на финансовата отговорност на индустрията, а именно от безкрайните задължения, произтичащи от покриването на **„всички разходи за управление на отпадъците от продуктите“**, включително неясните **„операции по третиране“**, които могат да бъдат съчетани с евентуални национални мерки, които не са пропорционални на ролята и отговорностите на производителите (член 8а, §4).

- 1.6. Принципите за прозрачност, справедливост и отчетност трябва да бъдат отразени в конкретната рамка, определяща минимални изисквания и роли на европейско ниво. Ние приветстваме минималните изисквания за прозрачност на EPR (член 8а, §3) за избягване на „обиране на каймака“ от материали и географския обхват. Считаме, също така, че EPR схемите следва да правят обществено достъпна информацията за приходите, получени от повторното използване или продажбата на вторични суровини от техните продукти, за да се гарантира, че се прилага принципа на нетните разходи (член 8а, §4, първо тире).
- 1.7. Съгласни сме да се установят платформи за диалог между участниците, включени в EPR схемите, но те трябва да включват производителите като основни носещи отговорност участници (член 8а, § 6). Допълнение на разпоредбата в тази връзка следва да бъде направено.
- 1.8. Относно задължението за **„EPR схемите да събират данни за продуктите, пускани на пазара на Съюза от производителите, които подлежат на разширена отговорност на производителя“** (член 8а, §1, трето тире) - Ние смятаме, че тази разпоредба е непропорционална, ако от EPR схемите за опаковки се изисква събиране на данни за всеки опакован продукт. Опаковките не следва да се разглеждат като продукт или група продукти. Поради тази причина има отделен законов акт, а именно Директивата за опаковки и отпадъци от опаковки, така че са необходими допълнителни уточнения как тази разпоредба ще се прилага към нашата индустрия.
- 1.9. Нерегламентирано изхвърлени отпадъци: Приветстваме подхода на предложението плановете за управление на отпадъците на държавите-членки да съдържат мерки за борба с всички форми на замърсяване с нерегламентирано изхвърляне на отпадъци и за почистване на всякакви видове нерегламентирано изхвърлени отпадъци, включително отговорността на държавите-членки да забранят изоставянето, изхвърлянето или неконтролираното управление на отпадъци, включително нерегламентираното изхвърляне на отпадъци (Рамковата Директива, член 8а, §2; член 28, § 3, буква е); член 36).
- 1.10. Директивата за депониране на отпадъци: Предложението цели да ограничи количеството на общите битови отпадъци, които се депонират до 10% до 2030 година. Въпреки това считаме, че една по-строга разпоредба, възпираща депонирането на рециклируеми материали, би спомогнала за предотвратяване изтичането на рециклируеми материали от пазара на рециклирани материали (член 5, § 5)

2. Цели по рециклиране и методи на изчисление

АПБНБ приветства общата амбиция на предложението на Комисията да засили ресурсната ефективност и да повиши възстановяването и рециклирането на ценни материали. По-голяма

степен на рециклиране ще доведе до по-големи обеми рециклирани материали от нашите опаковки, което ще намали използването на ресурси и въглеродни емисии.

Въпреки това, както изразихме мнение и по предходния оттеглен от Комисията пакет, иницииран през 2014 година, считаме, че предложените цели са твърде амбициозни и поемането на ангажимент за изпълнението им ще постави редица предизвикателства както пред индустрията, но също и пред държавата и обществото. Ние силно подкрепяме вече изразяваната позиция от страна на Българското правителство в този контекст и предприетите до момента инициативи, вкл. Общата Декларация на V4+ /Вишеградската група + България и Румъния/. Считаме, че въпросът следва за пореден път да бъде повдигнат като официална позиция на страната ни вкл. в контекста на дискусиите по предложените разпоредби на чл. 11, § 3 и § 4 от Рамковата Директива, в който не считаме, че е избран най-основателният критерий и по този начин страната ни е изключена от списъка с държави, за които са предвидени по-облекчени условия (5 допълнителни години за постигането на целите). Принципната ни позиция е, че поставянето на нови цели по отношение на рециклирането трябва да се базира на обстойно обследване вкл. анализ на съотношението ползи-разходи, на отчитане на сегашната ситуация в различните държави-членки, вкл. България в областта на управлението на отпадъците, на социално – икономическия ефект, който биха възпроизвели.

Нито една цел не може да бъде постигната без хармонизиране на методите за изчисляване. Силно подкрепяме Комисията в нейното справедливо предложение изпълнението на рециклирането да бъде изчислявано въз основа на теглото на входящите отпадъци, включвани в крайния процес на рециклиране или на подготвените за процес на повторна употреба (след приключване на операциите по сортиране). Обосновани считаме също така изключенията, посочени в предложението на Комисията.

Относно подготовката за повторна употреба и целите на рециклирането, те могат да насърчат инвестициите, а също така по-качествено разделно събиране. Намерението на предложението да установи стабилност на измерването и точност при отчитането за постигане на прозрачност и сравнимост на статистическите данни е приветствано от нас. **В този контекст считаме за необходимо допълнително уточнение на разпоредбата. Считаме за необходимо да се разсее възможността за интерпретация и погрешно разбиране, че „подготовката за повторна употреба“ може да се смята за дейност по рециклиране, което може да има деформиращо отражение върху пазара на опаковките.**